

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

студентка гр. Фмс-41/3с **Пак М.**
Сумський державний університет (Україна)

Аналіз фінансової діяльності комерційних банків повинен включати такі напрями вирішення питань: аналіз балансового звіту, аналіз фінансової форми звітності, порівняльний аналіз, визначення джерел, якості та стійкості банківських доходів, дотримання всіх вимог щодо ліквідності, підтримання стану адекватності та достатності капіталу.

Основними об'єктами аналізу фінансової діяльності банку є:

- заходи щодо формування капіталу банку, а також його структура;
- якість активів (кількісний і якісний аналіз структури кредитно-інвестиційного портфеля банку); показники прибутковості функціонування банку, що дозволяють судити про ефективність
- його роботи;
- показники ліквідності і платоспроможності банку, що характеризують його фінансову стійкість;
- різні ризики, що впливають на діяльність банку.

Метою проведення фінансового аналізу в банку є визначення ефективності його діяльності в цілому та окремо за напрямками. На основі результатів розрахунків приймаються управлінські рішення, координується діяльність філій та підрозділів, проводиться об'єктивна оцінка перспектив розвитку банку, а також визначаються надійність та фінансова стійкість установи.

Ринок банківських послуг в Україні налічує велику кількість банків і всі вони діють з різною ефективністю. Але попереду завжди ті банки, що бездоганно обслуговують клієнтів і роблять це з мінімальними витратами. Оцінити ефективність діяльності банку допомагає аналіз, який проведений кваліфіковано і є джерелом цінної інформації для самого банку, потенційних клієнтів, НБУ. Для банку він дає змогу оцінити ефективність управління, з'ясувати об'єктивну оцінку результатів діяльності і перспектив розвитку, а також визначити надійність банків-партнерів, клієнтів та кореспондентів. Клієнти, проаналізувавши опубліковані баланси і звіти про прибутки та збитки, приймають рішення щодо доцільності співробітництва з банком. НБУ на основі аналізу діяльності банку прогнозує ситуацію на кредитних ринках країни, робить висновки щодо стійкості та надійності банківської системи в цілому, контролює виконання банками встановлених економічних нормативів [1].

Для проведення аналізу банківської діяльності необхідно мати аналітичні матеріали, що дозволяють одержати достовірну, повну і всебічну інформацію про банк. До такої інформації належать баланс банку і звіт про прибутки і збитки.

Баланси комерційних банків є головною складовою їх звітності. Аналіз балансів дозволяє визначити наявність особистих коштів, зміни в структурі джерел ресурсів, склад та динаміку активів, контролювати ліквідність банків, здійснювати управління фінансовою стійкістю.

У ринкових умовах баланс комерційного банку є засобом не тільки бухгалтерської звітності, а й комерційної інформації банківського менеджменту, навіть своєрідною рекламою для потенційних клієнтів, що прагнуть на професійному рівні розібратися в діяльності банку.

Результати діяльності комерційних банків, усі здійснені витрати й отримані доходи в минулому звітному періоді відображаються в звіті про прибутки і збитки, який надає інформацію про різні види доходів і витрат за операціями банку.

У звіті після статей доходів і витрат відображається фінансовий результат діяльності банку – балансовий прибуток, який після певного коригування (наприклад, на суму доходів, що не підлягають оподаткуванню) "перетворюється" в оподатковуваний прибуток. Після вирахування податку залишається прибуток до розподілу (чистий прибуток), розміри якого показують фінансовий результат роботи банку за звітний період.

1. Аналіз фінансової діяльності комерційних банків включає:

Аналіз балансового звіту:

- а) аналіз структури активних операцій;
- б) аналіз пасивних операцій;
- в) аналіз нормативних показників та ліквідності;
- г) коефіцієнтний аналіз балансового звіту.

2. Аналіз прибутків та збитків.

3. Аналіз коефіцієнтів прибутковості та ефективності діяльності комерційного банку. Основними видами аналізу балансового звіту банку є:

- структурний аналіз, який дає змогу оцінювати структуру та зміни у структурі активів і пасивів протягом певного часу;
- коефіцієнтний аналіз, за допомогою якого можна з'ясувати якісні характеристики активів і пасивів (при цьому використовується ряд коефіцієнтів).

Основою для аналізу активів і пасивів комерційного банку (КБ) є баланс, в якому активи і пасиви подаються у порядку зменшення їхньої ліквідності.

Основними видами аналізу активів і пасивів КБ є:

- аналіз їхньої структури, який базується на відсоткових значеннях кожного рядка звіту щодо загального підсумку і дає змогу оцінювати оптимальність структури і зміни, що відбулися, упродовж певного проміжку часу;
- ліквідність, під якою розуміють спроможність банку виконувати свої зобов'язання, тобто своєчасно і без збитків для себе погашати борги.

Ліквідність поряд із платоспроможністю є найважливішим фактором фінансової стійкості банків. Правильна оцінка ліквідності та ефективне управління нею є однією з найважливіших передумов діяльності кредитних організацій. Рівень ліквідності оцінюється залежно від питомої ваги різних груп активів із різними ступенями ризику в загальній сумі вкладень банку.

З огляду на важливість ліквідності для фінансової стійкості банку, показники ліквідності віднесено до обов'язкових економічних нормативів регулювання діяльності комерційних банків:

- а) норматив миттєвої ліквідності (Н5) показує співвідношення суми коштів на кореспондентському рахунку та в касі до суми коштів на поточних рахунках;
- б) норматив загальної ліквідності (Н6) розраховується як відношення загальних активів до загальних зобов'язань банку і його нормативне значення має становити щонайменше 100 %;
- в) для встановлення питомої ваги високоліквідних активів у робочих активах розраховується норматив Н7, рівень якого повинен бути не нижчим за 20 %.

Кінцевим фінансовим результатом діяльності комерційного банку є прибуток до оподаткування (балансовий прибуток), який утворюється внаслідок руху грошових потоків, що характеризують доходи і витрати банку [2].

Вирішальне значення для прибутковості банку має забезпечення взаємозв'язку між управлінням активами та управлінням пасивними операціями. Слід урахувати, що прагнення збільшити прибуток та необхідність вести конкурентну

боротьбу в галузі фінансових послуг в умовах економічної кризи веде до зростання ризику. Їх подоланню сприяє дотримання банком нормативів ліквідності, його спроможність формувати відповідні обов'язкові резерви на випадок можливого дефіциту платіжних ресурсів та резерви власного капіталу [3].

1. Дзюблук О. В. Структура капіталу комерційного банку / О. В. Дзюблук // Фінанси України. – 2010. – № 4. – С. 123–131.
2. Заруба Ю. Конкуренстоспроможність комерційного банку / Ю. Заруба // Фінанси України. – 2010. – № 2. – С. 119–124.
3. Васюренко О. В. Фінансова стійкість як системна характеристика комерційного банку / О. В. Васюренко, О. А. Кириченко // Банківська справа. – 2009. – № 6. – С. 48–51.

Науковий керівник: к.т.н., проф. **Александров В.Т.**